

Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság
Ügyszám: 18.P.XX.22.336/2020.
útján

Alkotmánybíróság
részére

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 4 4 5 - 0 / 2022	
Érkezett: 2022 JÚN 21.	
Példány: 3	Kezelőiroda:
Melléklet: 36 db	Jul

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § (továbbiakban: Abtv.) alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Fővárosi Törvényszék, 2022. február 11. napján kelt, 117.Pf.636.871/2021/7. számú II. fokú ítéletének, a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2021. október 7. napján kelt, 18.P.XX.22.336/2020/18. számú I. fokú ítéletére is kiterjedő alaptörvény-ellenességét és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei:

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése:

– a továbbiakban, mint felperes – és – a továbbiakban, mint alperes – közös ismerősük, éven ismerkedtek meg, akinek az alperes említette, hogy egy vállalkozáshoz kölcsönre van szüksége. A felek 2018. február 14. napján kölcsönszerződést kötöttek, amely szerint a felperes 23.000.000 forint kölcsönt nyújtott az alperesnek, aki azt 2018. május 16. napjáig köteles volt visszafizetni. A felek a késedelmes teljesítés esetére havi 5% mértékű késedelmi kamatot kötöttek ki. A felek a kölcsönt az alperes alatti ingatlanára alapított jelzálogjoggal biztosították. Az alperesnek a kölcsönre a ban vállalt munkája megkezdéséhez, a külföldi élete kialakításához volt szüksége.

Az alperes a kölcsönt határidőre nem fizette vissza a felperesnek, csupán 2018. decemberében fizetett 3.000.000 forintot, amelyet a felperes a késedelmi kamattartozásra számolt el.

A felek ezután egyeztettek, majd 2019. március 20. napján a kölcsönszerződésüket – ingatlan jelzálog alapításával létrejött kölcsönszerződés módosítása elnevezéssel – megújították, amely szerződésben rögzítették, hogy 2018. február 14. napján ingatlan jelzálogjog alapításával létrejött kölcsönszerződéssel a felperes az alperes részére kölcsönadott 23.000.000 forintot határozott időre, 2018. május 16-ai visszafizetési határidővel, a kölcsön lejárt és az alperes részéről csak részteljesítés történt, amelyre tekintettel a felek rögzítették, hogy az alperes tartozásának összege 30.000.000 forint. A felek megállapodtak abban, hogy az alperes a kölcsön teljes összegét 2019. augusztus 20. napjáig köteles visszafizetni. A felek a kölcsön után havi 3% mértékű ügyleti és a késedelmes teljesítés esetére havi 3% mértékű késedelmi kamatot kötöttek ki.

Az alperes a tartozását nem fizette meg a felperesnek. Az alperes anyagi helyzete elnehezült, ellene végrehajtási eljárások indultak, amelyben ingatlanát lefoglalta a végrehajtó, a [REDACTED] munkájából jövedelemben nem részesült.

A felperes emiatt először fizetési meghagyási eljárást kezdeményezett az alperessel szemben, majd a fizetési meghagyásból alperesi ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a felperes keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest 30.000.000 forint és ennek 2019. március 20. napjától a kifizetés napjáig járó havi 3% mértékű ügyleti kamata, valamint ezenfelül 2019. augusztus 20. napjától a kifizetés napjáig járó további havi 3% mértékű késedelmi kamata és perköltség megfizetésére. A felperes a keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:26. §, 6:59. § (2) bekezdése, 6:153. §, 6:383. § és 6:388. §-ára alapította.

A felperes előadta, hogy a felek 2018. február 14. napján kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján az alperes – átmeneti pénzzavara miatti – kérésére a 23.000.000 forint kölcsönt nyújtott azzal, hogy azt az alperes 2018. május 16-áig visszafizeti. A baráti kapcsolatukra tekintettel a felperes a kölcsönt kamatmentesen nyújtotta. A felperes tájékoztatta az alperest, hogy 2018 nyarától szüksége lesz a pénzre és kérte, hogy az alperes határidőben és maradéktalanul fizesse vissza a kölcsönt. A felek megállapodtak abban, hogy az alperes esetleges szerződésszegése esetén a tőke után 5% mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni. A felek az alperes felajánlása alapján a 2018. február 14. napján kötött szerződésükben a [REDACTED] alatti ingatlanra jelzálogjogot alapítottak. A felperes állítása szerint az alperes a szerződés szerint nem fizette vissza a kölcsönt, csupán egy alkalommal egy összegben, készpénzben fizetett meg a felperesnek 3.000.000 Ft összeget.

A felek ezután egyeztettek, a felperes az alperes részére a fizetésre 2019. augusztus 20. napjáig haladékot adott. Egyezségüket 2019. március 20. napján írásba foglalták, rögzítették, hogy az alperes tartozása 30.000.000 forint, a visszafizetés esedékessége 2019. augusztus 20. napja, a felperes az addig felhalmozott késedelmi kamatot részben elengedte. A felperes előadta továbbá, hogy az alperes elismerte, a 23.000.000 forint kölcsönből részéről csak részteljesítés történt, és vállalta, hogy 2019. augusztus 20. napjáig visszafizeti a tőkét, valamint ennek a visszafizetésig járó havi 3% mértékű ügyleti kamata, illetve további esetleges fizetési késedelem esetén az ügyleti kamaton felül további 3% mértékű késedelmi kamatot is. Az alperes ezt követően – a szerződést ismét megszegve – a tartozását nem fizette meg a felperesnek.

A felperes azzal érvelt, hogy a felek között 2018. február 14. napján a Ptk. 6:388. §-ában szabályozott szívességi kölcsönszerződés jött létre, amelyet a felek a szerződésszegés esetére késedelmi kamattal szankcionáltak és jelzálogjoggal biztosítottak. 2019. március 20. napján a felek a Ptk. 6:59. §-a szerinti szerződéskötési szabadság körében a Ptk. 6:383. §-ában szabályozott kölcsönszerződést kötöttek,

amelynek tartalmát jogszabály nem tiltja. Az alperes írásban elismerte, hogy 23.000.000 forint kölcsönt kapott, elismerte továbbá a fizetési késedelmét és a tartozását 30.000.000 forintban.

Az alperes a felperes követelését 20.000.000 forint tőke és ennek a Ptk. 6:48. § (1) és (3) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamata tekintetében elismerte, ezt meghaladóan a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Az alperes ellenkérelmében a Ptk. 6:97. §-ára alapítottnak a 2018. február 14. napján létrejött kölcsönszerződés – a késedelmi kamat kikötést tartalmazó 3. pontját érintő – részleges érvénytelenségére, míg a 2019. március 20. napján létrejött a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségére (semmisségére) hivatkozott.

Az alperes elismerte, hogy 2018. február 14. napján a felek között kölcsönszerződés jött létre 23.000.000 forint kölcsönadására vonatkozóan, a szerződés 3. pontja értelmében a jogügylet kamatmentes volt, azonban annak lejárat határideje után történő megfizetése esetére már havi 5% mértékű késedelmi kamatot kötött ki a felperes. Az alperes előadta, hogy a felperes a kölcsönszerződés megkötésekor tudatában volt annak, hogy az alperes azért kért tőle mint magánszemélytől kölcsönt, mert jövedelmi és egyéb helyzete nem tette lehetővé azt, hogy pénzintézettől vegyen fel kölcsönt. Álláspontja szerint erre utal az is, hogy a magánszemélyek közötti, viszonylag rövid futamidejű kölcsön tekintetében az alperes [REDACTED] alatti ingatlanát ajánlotta fel fedezetként, amelyre a szerződő felek jelzálogjogot alapítottak. Az alperes előadta azt is, hogy a kölcsönszerződés alapján fennálló tartozásából 3.000.000 forint összeget törlesztett felperesnek 2018. év során, mindezek ellenére a felperes a szerződés módosításához ragaszkodott. Az alperes azzal érvelt, hogy a 2018. február 14. napján kelt kölcsönszerződésben kikötött késedelmi kamatra, majd később a 2019. március 20-ai szerződésben az addigi késedelmi kamatok „feltőkésítését” követően a növelt összegű, immár 30.000.000 forint összegű tőketartozást tartalmazó, továbbá a havi 3% ügyleti kamatra és havi 3 % késedelmi kamatra vonatkozó kikötések is uzsorás kikötések, nem állnak arányban a kapott szolgáltatás értékével. A felperes a kölcsön visszafizetésének határidejét 2019. augusztus 20. napjában határozta meg azzal, hogy 2019. március 20-ai szerződés havi 3% mértékű ügyleti és havi 3% mértékű késedelmi kamatot rögzített a fizetési késedelem esetére, annak ellenére, hogy a felperes tudatában volt annak, hogy az alperesnek fizetési nehézségei vannak a tartozás teljesítését illetően.

A nehéz anyagi helyzetét illetően az alperes előadta, hogy svájci munkavállalása miatt vette fel a 23 millió forint kölcsönt, továbbá 2015. december 21-én 50 millió forint és járulékai tekintetében vállalt készfizető kezesi kötelezettsége alapján vele szemben indult végrehajtási eljárásokban ingatlanai 2019. május 22. napján zár alá vételre kerültek, illetve a végrehajtó 2019. május 24. napján lefoglalta a [REDACTED]-val szemben fennálló 21.601.625 forint összegű követelését, valamint a gépjárművét és a bankszámláin lévő valamennyi pénzeszközt, amelyeket a végrehajtó további 43.000.000 forint összeggel megterhelt. Állítása szerint a felperes minderről tudomással bírt, mert egyeztetettek egymással. Az alperes állítása szerint annak ellenére, hogy a felek szóban 1,5-2% mértékű ügyleti kamatban egyeztek meg, amelyek fizetése mellett az alperes egyidejűleg a tőketartozást is csökkenthette volna, a felperes a szóbeli megegyezést semmibe véve a perbeli szerződésmódosítás szerinti, emelt tőkeösszegű és ügyleti, valamint késedelmi kamatot tartalmazó szerződést és egy alperesi ingatlanra vonatkozó adásvételi szerződést készíttetett. A felperes a kamattörlesztéssel párhuzamos tőketörlesztésről hallani sem akart, csak a kamatok kifizetése után. A felperes nem törődött azzal az alperesi ellenvetéssel, hogy a késedelmi kamat mellett a 3%-os ügyleti kamatot is belefoglalják a módosító szerződésbe. A felperes a szerződésmódosítás alperes részéről való megtagadása esetére a szerződés azonnali felmondását és az alperessel szembeni végrehajtási és bírósági eljárások megindítását helyezte kilátásba, mindezek alapján az alperes – a már folyamatban

lévő eljárások miatt meglévő nehéz helyzetére is tekintettel – tartva ezen eljárásoktól aláírni kényszerült a szerződésmódosítást.

Az alperes álláspontja szerint a felperesi szándék egyértelműen arra irányult, hogy az alperes nehéz anyagi helyzetét kihasználva a nyújtott kölcsönt olyan fizetési határidőkkel és kondíciókkal adta az alperesnek, hogy az képtelen legyen határidőre visszafizetni. Figyelemmel arra, hogy a 2018-as szerződés késedelmi kamatkikötése, valamint a kölcsönszerződés 2019. március 20-án létrejött szerződésmódosítása a Ptk. 6: 97. §-a és a Ptk. 6: 88. § (1) bekezdése értelmében annak megkötésének időpontjától semmis, a Ptk. 6:112. § (1) és (2) bekezdései értelmében az eredeti állapot helyreállításának van helye a szolgáltatások eredeti értékegyensúlyának fenntartásával, amelyre tekintettel az alperesnek a 23.000.000 forint kölcsönből vissza nem adott 20.000.000 forint összeg és a kölcsönvett összeg mint tőke után Ptk. 6:48. § (1) és (3) bekezdései szerint számított késedelmi kamatfizetési kötelezettsége állapítható meg a késedelembe esés, vagyis 2018. május 16. napjától. E körben arra hivatkozott, hogy mivel a 2018. évi szerződés a késedelmi kamatkikötés tekintetében szerződés semmis, a Ptk. általános rendelkezése alkalmazásának van helye, kérte, hogy a bíróság a felek közötti szerződést módosítsa a késedelmi kamatkikötés tekintetében a törvényes mértékű késedelmi kamatra. Az alperes arra hivatkozott, hogy a 3.000.000 forint összegű teljesítését a felek szóbeli megállapodása alapján a tőketartozásra kell elszámolni. Az alperes előadta, hogy a 2020. december 28-án az egyezségi ajánlatában jelezte és vállalta, hogy a 20.000.000 forint tőke és annak 2018 május 16. napjától a kifizetés napjáig számított, a Ptk. 6:48. § (1) és (3) bekezdései szerinti kamata megfizetésére egyezséget köt a felperessel.

A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2021. október 7. napján kelt, 18.P.XX.22.336/2020/18. számú I. fokú ítéletével a felperes keresetének helyt adott és kötelezte az alperest arra, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 30.000.000 (harmincmillió) forint tőkét, ennek 2019. március 20. napjától a kifizetés napjáig havi 3% ügyleti és 2019. augusztus 20. napjától további havi 3% mértékű késedelmi kamatát, valamint 5.310.000 (ötmillióháromszáztíz) forint perköltséget.

Az alperes az I. fokú ítélettel szemben fellebbezéssel élt. Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és 20.000.000 Ft tőke, valamint annak 2019. március 20. napjától a kifizetés napjáig számított, a Ptk. 6:48. § (1) és (3) bekezdése szerinti késedelmi kamatán túlmenően a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a felperes javára megítélt elsőfokú perköltség mérséklését kérte, amelynek összegét elsődlegesen 950.000 Ft-ban, másodlagosan pedig 1.259.300 Ft-ban határozta meg.

Az alperes a fellebbezésében előadta, hogy a felek között 2018. február 14-én létrejött kölcsönszerződés 3. pontja értelmében a jogügylet kamatmentes volt, azonban a kapott kölcsön lejáratí határidejét követő megfizetése esetén már havi 5% késedelmi kamatot kötött ki a felperes. A felperes tudatában volt annak szerződés megkötésekor, hogy az alperes azért kért tőle mint magánszemélytől kölcsönt, mert jövedelmi és egyéb helyzete nem tette lehetővé azt, hogy pénzügyi intézettől vegyen fel hitelt. Erre utal tényyszerűen az is, hogy a magánszemélyek közötti, viszonylag rövid futamidejű kölcsön kapcsán a felperes az alperes [REDACTED] alatti ingatlanát ajánlotta fedezetként, melyre a felek jelzálogjogot alapítottak. Tartozásából 3.000.000 Ft-ot törlesztett 2018-ban, mindezek ellenére a felperes a szerződés módosításához ragaszkodott. A 2019. március 20-án kelt szerződésmódosítás az alperes tartozásának összegét az addigi késedelmi kamatok feltőkésítésére figyelemmel 30.000.000 Ft-ban határozza meg, annak visszafizetési határidejét pedig 2019. augusztus

20. napjában azzal, hogy immár havi 3%-os, tehát évi 36% mértékű kamatot rögzített ügyleti kamatként és az ügyleti kamaton felül szintén havi 3% késedelmi kamatot a fizetési határidőn túli teljesítés esetére, annak ellenére, hogy tudatában volt annak, hogy az alperesnek fizetési nehézségei vannak. 2017. szeptembertől [REDAKT] dolgozott, az ottani munkavállalása, lakhatása és megélhetése finanszírozására vette fel a kölcsönt, amely [REDAKT]ban kb. 6 havi munkabérnek felel meg. Ezt követően az alperes saját anyagi helyzetének elnehezüléséhez vezető okokat részletezte, majd hangsúlyozta, hogy mindezekről a felperesnek tudomása volt, ugyanis a perbeli tartozás kapcsán egyeztetés volt közöttük egy esetleges ingatlanban történő elszámolásról. A szerződésmódosítás kapcsán abban a szóbeli egyezségben bízva utazott [REDAKT] a felpereshez, hogy mivel törlesztett már 3.000.000 Ft-ot, megbeszéltek egy mindkettejük számára elfogadható kamatot, amelyet hajlandó lett volna fizetni és közben a tőketartozást is egyidejűleg csökkenthette volna.

A felperes azonban a szóbeli megegyezést semmibe véve, a szerződésmódosítást ellenjegyző ügyvéddel már a perbeli szerződésmódosítás szerinti szerződést készíttetett elő. A módosított szerződésben 6 hónap haladék volt kikötve a végső törlesztésre. A felperes ekkor már a kamattörlesztéssel párhuzamos tőketörlesztésről hallani sem akart, csak a kamatok kifizetése után. Mivel az alperes számára előre nem lehetett látni annak időpontját, hogy mikor fejeződnek be a más ügybeni végrehajtási eljárások, így egyrészt az adásvételi szerződés aláírása szóba sem kerülhetett, másrészt pedig azért sem, mert a kérdéses ingatlan értéke kb. 100.000.000 Ft, azaz ötszöröse a felperesi követelésnek. A felperes álláspontja szerint a szerződésmódosítás méltányos, mivel csak 3%-os kamatot köt ki havonta az alapszerződésben foglalt 5%-kal szemben. Ugyanakkor a késedelmi kamat mellett 3%-os ügyleti kamat is belefoglalásra került a módosító szerződésbe. A felperes a szerződésmódosítás aláírásának megtagadása esetére a szerződés azonnali felmondását, valamint végrehajtási és bírósági eljárások megindítását helyezte kilátásba. Mindezek alapján aláírni kényszerült a szerződésmódosítást. A felperes tehát bizonyosan szorult anyagi helyzetét ismerve és kihasználva kötötte meg a szerződésmódosítást. 2020. folyamán több esetben is egyeztetett a felperessel a fizetési határidő meghosszabbítása és a jogvita peren kívüli rendezése érdekében, amelyben a felperes nem volt partner. 2020. március 23-án a felperes megpróbálta rávenni arra, hogy tartozását olyan módon rendezze, hogy a felperes édesapja részére adásvétel útján értékesítse a tulajdonában álló [REDAKT] alatti ingatlant. A felperesi szándék tehát egyértelműen arra irányult, hogy az alperes nehéz anyagi helyzetét kihasználva a nyújtott kölcsönt olyan fizetési határidőkhöz és kondíciókhoz kösse, hogy képtelen legyen határidőre visszafizetni, ezáltal pedig az alperes ingatlanát féláron meg tudja szerezni.

Minderre az említett adásvételi szerződéstervezet mutat rá legjobban, hiszen abban már valótlanul az szerepelt, hogy a felperes édesapja volt a kölcsönt nyújtó, és ő veszi meg az ingatlant, gyakorlatilag túlnyomóan a tartozás beszámításával.

Ezt követően az alperes jogirodalmi forrásokra hivatkozva hangsúlyozta, hogy bár a Ptk. szóhasználatában a sérelmet okozó félnek kell kikötnie a feltűnően aránytalan előnyt, a gyakorlatban a feltűnően aránytalan előny kikötésének fogalma nemcsak az ilyen előnyt kezdeményező aktív, hanem az előnyt elfogadó passzív magatartást is felöleli. A szubjektív feltétel a másik fél helyzetének kihasználása. Bármely élethelyzet, amely a hátrányos tartalmú szerződés megkötésére készíti a felet, és ezáltal alkalmas arra, hogy a másik fél azt kihasználva feltűnően aránytalan előny kikötését érje el, uzsorásnak minősülhet. Az uzsora jellemző sajátosságát az objektív feltétel mellett valójában alanyi mozzanatok adják meg. A törvény a másik fél kihasználására alapul szolgáló körülmény taxatív felsorolását mellőzi, az ugyanis másodlagos és adott esetben közömbös, hogy a kihasználásra irányuló célzat reális megvalósulását lehetővé tevő hátrányos helyzet miben állott vagy miből adódott. Szorult

helyzetben az van, aki akár anyagi, akár erkölcsi okokból olyan kedvezőtlen körülmények között van, amelyben fennálló vagyoni kötelezettségének nem tud eleget tenni.

A szerződésekben kikötött késedelmi kamatok is jelentősen meghaladják a Ptk. 6:48. § (1) - (3) bekezdései szerinti késedelmi kamat mértékét, amely tovább erősíti az uzsora jelleget. 2020. december 28-án jogi képviselője útján a felperesnek küldött egyezségi ajánlatában is jelezte, hogy a kölcsönvett összeget vissza kívánja fizetni, de az azt terhelő kamatokat uzsorának tartva a követelésösszezszerűségét vitatja. A tárgyalásokon is több alkalommal jelezte megegyezési szándékát, amelyre a felperes részéről érdemi fogadókészség nem mutatkozott.

Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság okszerűtlenül mellőzte a végrehajtási eljárás iratainak beszerzésére vonatkozó bizonyítási indítványát, amelynek indokát sem adta. Abban az esetben ugyanis, ha az elsőfokú eljárás során feltárássra kerül volna szorult anyagi, elnehezült pénzügyi helyzete, úgy ezen eljárásokra vonatkozó okirati bizonyítékok alapján a felperest nyilatkozattételre lehetett volna felhívni, amely alapján a történeti tényállás és benne a felperes abbéli szerepe pontosításra kerülhetett volna, hogy az alperes anyagi helyzetét kihasználva szövegezett szerződéseket íratott alá. Emiatt az elsőfokú eljárás részleges megismétlése indokolt.

A felperes javára megítélt elsőfokú perköltség körében hangsúlyozta, hogy a 3.810.000 Ft ügyvédi munkadíj a kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel eltúlzott. Az elsőfokú eljárásban a jogi képviselő részéről a kereset előterjesztésére, az ellenkérelemre vonatkozó nyilatkozat megtételére és egyéb nyilatkozatokra, valamint három tárgyalási napon és az ítélethirdetésen történő jogi képviseletre került sor. Mindezek alapján a pertárgy értékének több mint 10%-át kitevő ügyvédi munkadíj eltúlzott. A Fővárosi Törvényszék, 2022. február 11. napján kelt, 117.Pf.636.871/2021/7. számú II. fokú ítéletével az alperes fellebbezését elutasította és a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2021. október 7. napján kelt, 18.P.XX.22.336/2020/18. számú I. fokú ítéletét helybenhagyta.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése:

A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2021. október 7. napján kelt, 18.P.XX.22.336/2020/18. számú I. fokú ítéletével szemben a törvényes jogorvoslati határidőn belül az alperes fellebbezést terjesztett elő, a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék, 2022. február 11. napján kelt, 117.Pf.636.871/2021/7. számú II. fokú ítéletével az I. fokú ítéletet helybenhagyta. A jogerős ítélettel szemben további rendes jogorvoslatnak nincs helye, ezért az ügyben az alperes a rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje:

A Fővárosi Törvényszék, 2022. február 11. napján kelt, 117.Pf.636.871/2021/7. számú II. fokú ítélete 2022. április 05. napján került kézbesítésre az alperes akkori meghatalmazott jogi képviselője, ■■■■■ ügyvéd részére. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz előterjesztésének határideje erre tekintettel 2022. június 05, viszont figyelemmel arra, hogy ez a nap nem munkanap, így a határidő 2022. június 07. napján jár le.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása:

Jelen ügyben a Fővárosi Törvényszék, 2022. február 11. napján kelt, 117.Pf.636.871/2021/7. számú II. fokú ítéletével helybenhagyott, a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2021. október 7. napján kelt, 18.P.XX.22.336/2020/18. számú I. fokú ítélete [REDACTED] mint alperest érinti, az ügyben alperesi minőségben vett részt félként.

A Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 33. § értelmében:

33. § [Perbeli jogképesség]

A perben fél az lehet, akit a polgári jog szabályai szerint jogok illethetnek és kötelezettségek terhelhetnek.

Tekintettel arra, hogy Fővárosi Törvényszék, 2022. február 11. napján kelt, 117.Pf.636.871/2021/7. számú II. fokú ítélete és az ezzel helybenhagyott, a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2021. október 7. napján kelt, 18.P.XX.22.336/2020/18. számú I. fokú ítélete [REDACTED] mint alperest, azaz, mint a Pp. 33. §. szerinti perbeli felet érintik, ezért nevezett az ügyben jelen alkotmányjogi panasz szempontjából az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (továbbiakban: ABtv.) 1. § a) pontja szerinti egyedi ügyben érintett természetes személynek minősül.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés:

A Fővárosi Törvényszék, 2022. február 11. napján kelt, 117.Pf.636.871/2021/7. számú II. fokú ítélete, a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2021. október 7. napján kelt, 18.P.XX.22.336/2020/18. számú I. fokú ítéletére is kiterjedően azért jogsértő, mert Magyarország Alaptörvénye XIII. cikk (1) bekezdése szerinti magántulajdon védelméhez való alapjogba ütközik, valamint a XV. cikk (2) és (4) bekezdése szerinti, a vagyoni helyzet alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmát előíró alapvető jogot, illetve az esélyegyenlőséghez való alkotmányos jogot sérti, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:97. § nem konkretizálja a magánszemélyek közötti szerződések esetén mi minősül „feltűnően aránytalan előny”-nek, és ezáltal a szerződés pedig uzsorásnak, illetve a Ptk. 6:47. §, valamint 6:48. § sem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozólag, hogy magánszemélyek közötti szerződések esetében mekkora összeg tekinthető törvényesnek, illetve arra sem ad lehetőséget, hogy a bíróság a felek által túlzott mértékben megállapított kamatot mérsékelje, ellentétben például a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 232. § (3) és (4) bekezdései rendelkezéseivel, amely szerint a magánszemélyek egymás közötti viszonyában kikötött kamat - ha jogszabály eltérően nem rendelkezett - a jegybanki alapkamat 24 százalékponttal növelt mértékét meghaladó részében semmisnek volt tekintendő, illetve a felek által túlzott mértékben megállapított kamatot a bíróság mérsékelhette, valamint a 237. § (3) bekezdése alapján a bíróság egészben vagy részben elengedhette a visszatérítést, ha az a sérelmet szenvedő felet részletfizetés engedélyezése esetén is súlyos helyzetbe hozta volna, illetve a sérelmet okozó fél viszont a kapott szolgáltatásból az aránytalan előnynek megfelelő részt a sérelmet szenvedő félnek volt köteles visszatéríteni. Mindezek miatt pedig továbbá a sérelmezett bírósági döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való alkotmányos jogba is ütköznek, mert a bíróságnak vizsgálnia kell a szerződéskötés körülményeit, a szerződés egész tartalmát, a forgalmi (érték-) viszonyokat, az ügylet jellegéből fakadó sajátosságokat, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás meghatározásának módját, azonban a szerződő felek személyéhez kötött körülmények, a szerződés megkötéséhez fűződő érdekek figyelembe vétele mozgóvá teszi a Ptk. 6:97. § határvonalait.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása:

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése:

Magyarország Alaptörvénye XIII. cikk (1) bekezdése szerint:

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

Magyarország Alaptörvénye XV. cikk (2) és (4) bekezdése alapján:

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján:

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása:

A Ptk. irányadó rendelkezései szerint:

6:47. § [Kamat]

(1) Pénztartozás után - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - kamat jár.

(2) A kamat mértéke megegyezik a jegybanki alapkamattal.

(3) Idegen pénznemben meghatározott pénztartozás esetén a kamat mértéke az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamat, ha ilyen nincs, a pénzpiaci kamat.

(4) A kamat számításakor az érintett naptári félév első napján érvényes kamat irányadó az adott naptári félév teljes idejére.

6:48. § [Késedelmi kamat]

(1) Pénztartozás esetén a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal - idegen pénznemben meghatározott pénztartozás esetén az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamattal, ennek hiányában a pénzpiaci kamattal - megegyező mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni, akkor is, ha a pénztartozás egyébként kamatmentes volt.

(2) Ha a jogosultnak a késedelembe esés időpontjáig kamat jár, a kötelezett a késedelembe esés időpontjától e kamaton felül a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat - idegen pénznemben meghatározott pénztartozás esetén az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamat, ennek hiányában a pénzpiaci kamat - egyharmadával megegyező késedelmi kamatot, de összesen legalább az (1) bekezdésben meghatározott kamatot köteles fizetni.

(3) A kamat számításakor a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat irányadó az adott naptári félév teljes idejére.

(4) A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.

6:97. § [Uzsorás szerződés]

Ha a szerződő fél a szerződés megkötésekor a másik fél helyzetének kihasználásával feltűnően aránytalan előnyt kötött ki, a szerződés semmis.

Az rPtk. releváns rendelkezései alapján:

232. §

(3) A kamat mértéke - ha azt a felek nem határozták meg és jogszabály kivételt nem tesz - megegyezik a jegybanki alapkamattal. A magánszemélyek egymás közötti viszonyában kikötött kamat - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a jegybanki alapkamat 24 százalékponttal növelt mértékét meghaladó részében semmis. A fizetendő kamat számításakor az érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat irányadó az adott naptári félév teljes idejére.

(4) A felek által túlzott mértékben megállapított kamatot a bíróság mérsékelheti.

237. §

(3) Uzsorás szerződés esetén a bíróság egészben vagy részben elengedheti a visszatérítést, ha az a sérelmet szenvedő felet részletfizetés engedélyezése esetén is súlyos helyzetbe hozná; a sérelmet okozó fél viszont a kapott szolgáltatásból az aránytalan előnynek megfelelő részt a sérelmet szenvedő félnek köteles visszatéríteni.

A Ptk. 6:97. § szerint, ha a szerződő fél a szerződés megkötésekor a másik fél helyzetének kihasználásával feltűnően aránytalan előnyt kötött ki, a szerződés semmis.

Az objektív feltétel ismérvei körében a bírói gyakorlatban a bíróságnak vizsgálnia kell a szerződéskötés körülményeit, a szerződés egész tartalmát, a forgalmi (érték-) viszonyokat, az ügylet jellegéből fakadó sajátosságokat, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás meghatározásának módját. A szerződő felek személyéhez kötött körülmények, a szerződés megkötéséhez fűződő érdekek figyelembe vétele mozgóvá teszi a Ptk. 6:97. § határvonalait.

A Kúria PK 267. számú állásfoglalásának köszönhetően a szolgáltatás és ellenszolgáltatás vizsgálata tekintettel kell legyen az eset összes körülményeire, a szerződésben foglalt jogok és kötelezettségek egyensúlyát a maga egészében értékeli. A bírói gyakorlat a feltűnően nagy értékkülönbséget kiterjesztően értelmezi, majd a Ptk. 6:97. §-ában szabott kritériumrendszert alkalmazni rendeli az uzsorás szerződés objektív fordulatára is.

A törvényi szóhasználatból eredően elméletileg a logika fordított: az uzsora tényállási elemeként szabályozott feltűnően aránytalan előny a nagyobb halmaz, amelynek részét képezi a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti feltűnően nagy értékkülönbség.

A szerződés megkötésének idején tehát általában nem lehet megállapítani, hogy a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között van-e feltűnő értékkülönbség, illetőleg jelentkezik-e.

Az Európai Alapelvek még egyértelműbben uzsorát fogalmaz meg, a másik fél helyzetének kihasználása elengedhetetlen feltételévé válik a túlzott haszon vagy tisztességtelen előny megállapításának. A 4. 109. szakasz (1) bekezdése a szerződés megtámadására jogosítja azt a felet, aki a szerződés megkötésének időpontjában:

(a) a másik féllel függő helyzetben vagy bizalmi viszonyban, gazdasági kényszerhelyzetben vagy sürgős szükséghelyzetben volt, nem rendelkezett kellő előrelátással, tudatlan, tapasztalatlan volt vagy nem volt üzletkötési jártassága, és

(b) a másik fél ezt tudta vagy tudnia kellett, és a körülményeket, valamint a szerződés célját tekintve partnere helyzetét nagymértékben tisztességtelenül vagy túlzott hasznot elérve kihasználta.

Bár a Ptk. szóhasználatában a sérelmet okozó félnek kell kikötnie a feltűnően aránytalan előnyt, a gyakorlatban a feltűnően aránytalan előny kikötésének fogalma nemcsak az ilyen előnyt kezdeményező aktív, hanem az előnyt elfogadó passzív magatartást is felöleli. Szubjektív feltétel: a másik fél helyzetének kihasználása.

Bármely élethelyzet, amely a hátrányos tartalmú szerződés megkötésére készíti a felet és ezáltal alkalmas arra, hogy a másik fél azt kihasználva feltűnően aránytalan előny kikötését érje el, uzsorásnak minősülhet. Az uzsora jellemző sajátosságát – az objektív feltétel mellett – valójában alanyi mozzanatok adják meg. A törvény a másik fél kihasználására alapul szolgáló körülmény taxatív felsorolását mellőzi, az ugyanis másodlagos – s adott esetben közömbös – hogy a kihasználásra irányuló célzat reális megvalósulását lehetővé tevő hátrányos helyzet miben állott vagy miből adódott. A szorult és hátrányos helyzet fogalmát a bíróságok felváltva, gyakorlatilag szinonimaként használják. Az esetekből csak az derül ki egyértelműen, mikor nem beszélhetünk szorult helyzetről. Eszerint szorult helyzetben az van, aki akár anyagi, akár erkölcsi okokból olyan kedvezőtlen körülmények között van, amelyben fennálló vagyoni kötelezettségének nem tud eleget tenni. Nemcsak a megélhetéshez szükséges javak hiánya vagy elégtelen mennyisége idézheti elő, hanem olyan – esetleg csak rövid ideig ható – körülmények összetalálkozása is, amelyek az esedékes kötelezettség teljesítését megnehezítik. A szorult helyzet nem azonosítható a vagyontalan, nélkülözéssel járó állapottal. A Ptk. semmilyen szűkítő jelzöt nem határoz meg, nyilvánvaló, hogy a jogalkotó olyan helyzetekre gondolt, amikor valaki valamely hátrány elkerülése végett vagy a hátrányos helyzet közvetlen hatása alatt vállalja a terhes kikötést. Egyértelműen következik ez abból is, hogy maga a Ptk. indoklása is kimondja, a helyzetnek hátrányosnak kell lennie.

Mindezekre tekintettel az alperes álláspontja szerint a már említett, a felek között 2018. február 14-én létrejött kölcsönszerződésben kikötött havi 5 %-os mértékű késedelmi kamat, valamint a kölcsönszerződés 2019. március 20-án létrejött szerződés módosításáról szóló szerződésben kikötött havi 3 %-os ügyleti kamat, illetve az ezen felül a késedelmes teljesítés esetére meghatározott további havi 3 %-os késedelmi kamat alkalmas az uzsora szerződés Ptk. 6:97. §-ában szabályozott feltételeinek megállapítására.

Különös figyelemmel kell lenni ebben a körben arra, hogy a felperes a 2018. május 16-i fizetési határidő eredménytelen leteltét követően már bizonyítható módon tudomással bírt arról, hogy az alperes fizetési nehézségekkel küzd, azonban ezen hátrányos helyzetét teljes mértékben figyelmen kívül hagyva az eredetileg ügyleti kamatmentes kölcsön tekintetében a 2019. március 20-án kelt szerződésmódosítással, egyébiránt a kölcsönszerződések során a pénzintézetek által alkalmazott ügyleti kamathoz képest jelentősen magasabb ügyleti kamat fizetési kötelezettségre vonatkozó kötelezettség vállalását eszközölte ki az alperestől. Tekintettel arra, hogy a szerződésekben kikötött késedelmi kamatok is jelentősen meghaladják a Ptk. 6:48. § (1)-(3) bekezdései szerinti késedelmi kamatot, ezért ez a fentieket tovább erősíti.

Különös figyelemmel arra, hogy a Ptk. 6:97. § rendelkezése értelmében az uzsorás szerződés semmis, a Ptk. 6:88. § (1) bekezdése értelmében semmis, melynek okán a felperes és az alperes között 2018.

február 14-én létrejött kölcsönszerződés, valamint annak 2019. március 20-án létrejött szerződés módosítása egyaránt érvénytelen, miáltal arra a Ptk. 108. § (1) bekezdése értelmében azokra jogosultságot alapítani és azok alapján a szerződés teljesítését követelni nem, lehet, a Ptk. 112. § (1)-(2) bekezdései értelmében pedig az eredeti állapot helyreállításának van helye a szolgáltatások eredeti értékegyensúlyának fenntartásával, amelyre tekintettel az alperesnek a kölcsönvett 23 millió forintból mindezidáig vissza nem adott 20 millió forint összeg és a kölcsönvett összeg, mint tőke után a Ptk. 6:48. § (1), (3) bekezdése szerinti késedelmi kamat fizetési kötelezettsége állapítható meg a késedelembe esés, azaz 2018. május 16. napjától.

Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében:

„(1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán
a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és
b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint:

„(1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés
a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és
b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

Az Abtv. 28. § (1) bekezdése kimondja, hogy:

„(1) Az Alkotmánybíróság a 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathatja.”

A fentiek alapján a Fővárosi Törvényszék, 2022. február 11. napján kelt, 117.Pf.636.871/2021/7. számú II. fokú ítélete, a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2021. október 7. napján kelt, 18.P.XX.22.336/2020/18. számú I. fokú ítéletére is kiterjedően azért jogsértő, mert Magyarország Alaptörvénye XIII. cikk (1) bekezdése szerinti magántulajdon védelméhez való alapjogba ütközik, valamint a XV. cikk (2) és (4) bekezdése szerinti, a vagyoni helyzet alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmát előíró alapvető jogot, illetve az esélyegyenlőséghez való alkotmányos jogot sérti, mivel a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:97. § nem konkretizálja a magánszemélyek közötti szerződések esetén mi minősül „feltűnően aránytalan előny”-nek, és ezáltal a szerződés pedig uzsorásnak, illetve a Ptk. 6:47. §, valamint 6:48. § sem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozólag, hogy magánszemélyek közötti szerződések esetében mekkora összeg tekinthető törvényesnek, illetve arra sem ad lehetőséget, hogy a bíróság a felek által túlzott mértékben megállapított kamatot mérsékelje, ellentétben például a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 232. § (3) és (4) bekezdéseivel, amely szerint a magánszemélyek egymás közötti viszonyában kikötött kamat - ha jogszabály eltérően nem rendelkezett - a jegybanki alapkamat 24 százalékponttal növelt mértékét meghaladó részében semmisnek volt tekintendő, illetve a felek által túlzott mértékben megállapított kamatot a bíróság mérsékelhette, valamint a 237. § (3) bekezdése alapján a bíróság egészben vagy részben elengedhette a

visszatérítést, ha az a sérelmet szenvedő felet részletfizetés engedélyezése esetén is súlyos helyzetbe hozta volna, illetve a sérelmet okozó fél viszont a kapott szolgáltatásból az aránytalan előnynek megfelelő részt a sérelmet szenvedő félnek volt köteles visszatéríteni. Mindezek miatt pedig továbbá a sérelmezett bírósági döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való alkotmányos jogba is ütköznek, mert a bíróságnak vizsgálnia kell a szerződéskötés körülményeit, a szerződés egész tartalmát, a forgalmi (érték-) viszonyokat, az ügylet jellegéből fakadó sajátosságokat, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás meghatározásának módját, azonban a szerződő felek személyéhez kötött körülmények, a szerződés megkötéséhez fűződő érdekek figyelembe vétele mozgóvá teszi a Ptk. 6:97. § határvonalait.

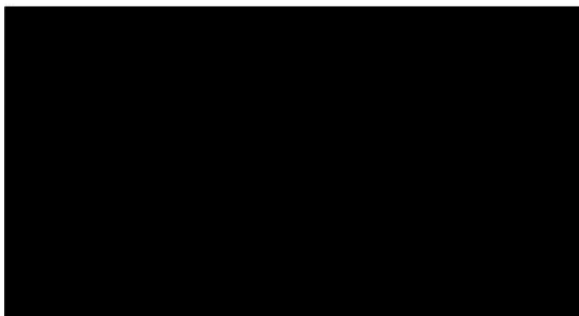
3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek:

mint a jelen alkotmányjogi panaszt előterjesztője nyilatkozta, hogy nem kezdeményezte az alkotmányjogi panasszal támadott, a Fővárosi Törvényszék, 2022. február 11. napján kelt, 117.Pf.636.871/2021/7. számú II. fokú ítéletének, a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2021. október 7. napján kelt, 18.P.XX.22.336/2020/18. számú I. fokú ítéletére is kiterjedő felfüggesztését, mert erre nincs jogszabályi lehetőség, mivel a Pp. nem tartalmaz ilyen törvényi rendelkezést.

nyilatkozik, hogy az alkotmánybírósági panasz ügyben meghatalmazott jogi képviselővel jár el, mivel Dr. Erdei Ügyvédi Iroda - Dr. Erdei Csaba ügyvéd

.....
..... részére adtam meghatalmazást az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos eljárásra, azaz az Alkotmánybíróság előtti jogi képviseletére. Mellékelten csatolva az ügyvédi meghatalmazás.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról:

az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az alábbi

jognyilatkozatot

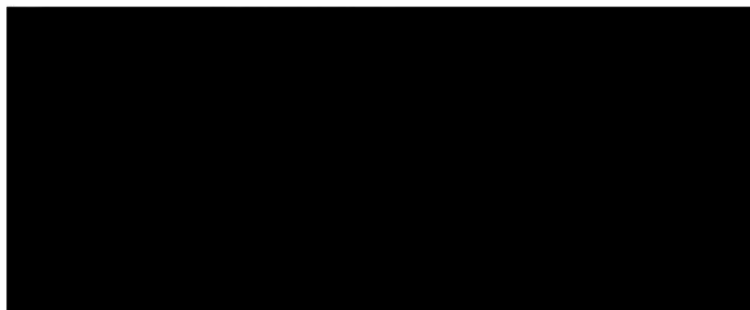
teszi:

Kijelenti, hogy a számú alkotmánybírósági ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványommal összefüggésben neve nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata:

- 1.) Fővárosi Törvényszék, 2022. február 11. napján kelt, 117.Pf.636.871/2021/7. számú II. fokú ítélet
- 2.) Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2021. október 7. napján kelt, 18.P.XX.22.336/2020/18. számú I. fokú ítélet
- 3.) Ügyvédi meghatalmazás

Kelt: 2022. június 05.

jogi képviseletében eljárva:

Dr. Erdei Ügyvédi Iroda
Dr. Erdei Csaba ügyvéd